

Irizpide orokorrak

CRUE mailan [adostutakoari](#) jarraituz, atal bakoitzeko guztizko puntuazioaren % 10ek honako hau hartuko du kontuan:

- Koherentzia, kohesioa, zuzentasun gramatikala, lexikoa eta ortografikoa

Horretaz gain, bereziki kontuan hartuko da:

- Eskatutakora egokitzea (azterketako proben balorazioak galderen/zereginen enuntziatura egokitu behar du)
- Kontzeptuen argitasuna
- Idazkeraren zuzentasuna eta heldutasuna
- Erlazionatzeko gaitasuna
- Elementu eta faktoreak hierarkizatzeko gaitasuna
- Erantzunen egituraketa ordenatua
- Iruzkinek testuekin, mapekin, taulekin eta irudiekin duten benetako erlazioa, eta kokapen kartografikoen zehaztasuna.
- Ezagutza-maila

Irizpide espezifikoak

1. ZEREGINA. (2 puntu)

1A eta 1B kokapen-aukeren artean, hautatu bat

1A.- Jarri (taulan) mapan adierazitako herrialdeen izenak. (2 puntu)

Puntuazio osoaren % 10ek honako hau hartuko du kontuan **(0,2 puntu)**:

- Herrialdeen izenak ondo idatzita egotea

Eskatutakora egokitzea (azterketako proben balorazioak galderen/zereginen enuntziatura egokitu behar du) **(1,8 puntu)**

HERRIALDEA		HERRIALDEA	
1	DANIMARKA	6	TXEKIAR ERREPUBLIKA
2	ERRUMANIA	7	KROAZIA
3	POLONIA	8	SUEDIA
4	IRLANDA	9	ESTONIA
5	HUNGARIA	10	LETONIA

1B.- Izendatu (taulan) Espainiako mapan zenbakiekin adierazitako erliebe-unitateak eta hizkiekin adierazitako ibaiak. (2 puntu)

Puntuazio osoaren % 10ek honako hau hartuko du kontuan **(0,2 puntu)**:

- Erliebe-unitate eta ibaien izenak ondo idatzita egotea

Eskatutakora egokitzea (azterketako proben balorazioak galderen/zereginen enuntziatura egokitu behar du) **(1,8 puntu)**

ERLIEBE-UNITATEA		IBAIA	
1	ERDIALDEKO MENDIKATEA	A	DUERO
2	IBERIAR MENDIKATEA	B	TAJO
3	GUADALQUIVIRREN SAKONUNEA	D	TURIA
4	MENDIKATE BETIKOA	E	GUADIANA
5	GALIZIAKO MENDIGUNEA	F	MIÑO

2. GALDERA/ZEREGINA. (3 puntu)

2A eta 2B aukeren artean, hautatu bat

2A.- Zer ezaugarri dituzte barnealdeko Espainiako nekazaritza-abeltzaintza eta baso-eremuek? Bukatzeko, erlazionatu zure erantzuna testuarekin. (3 puntu)

Puntuazio osoaren % 10ek honako hau hartuko du kontuan **(0,3 puntu)**:

- Idatziaren koherentzia, kohesioa, zuzentasun gramatikala, lexikoa eta ortografikoa

Eskatutakora egokitzea (azterketako proben balorazioak galderen/zereginen enuntziatura egokitu behar du). Testuinguru desberdinei buruzko erreferentziak ere kontuan hartuko dira: **(2 puntu)**

Honako alderdi hauen tratamendua baloratuko da:

- Kokapena eta inguru fisikoa: Bi ordokiak eta Ebroko sakonunea hartzen ditu. Goi-ordokiko garaiera altuko erliebe laua, udan prezipitazio urriak eta urtaroko kontraste termiko nabarmenak.
- Nekazaritza-egituraren ezaugarriak:
 - Nekazaritzako biztanleria urria eta zahartua, emigrazio handiaren ondorioz
 - Herriguneetan kontzentratutako populazioa. Duero eta Ebro ibarretan, herrigune txikiak eta elkarrengandik hurbilak; eta penintsulako hegoaldean, handiak eta elkarrengandik urrun daudenak.
 - Ustiategi motak. Hainbat tamainatako ustiategiak. Dueroko haraneko minifundioa gutxitzen ari da, partzelen

kontzentrazioagatik eta Ebroko jarduera eta ureztaketak uzteagatik. Gaztelako, Aragoiko eta Extremadurako lehorreko lur askoren ezaugarri dira jabetza handiak.

- Lurzoruaren erabilera
 - **Nekazaritza:**
 - Lehorreko nekazaritza. Lehorrekoa da nagusi goi-lautadako paramo eta landazabaletan eta Ebro ibarreko eremu ureztatu gabeetan. Nekazaritza estentsiboa eremu irekietan, trilogia mediterranea protagonista duena: zerealak, mahatsondoa eta olibondoa. Zerealak, batik bat garagarra, nagusi dira Gaztela eta Leónen, eta gainerakoetan garrantzi handiagoa hartzen dute olibadiak eta mahastiak.
 - Ureztatzeak nekazaritza intentsiboagoa ahalbidetzen du eta ekoizpena dibertsifikatzea ahalbidetu du: industria-landareak, bazkak eta frutak eta barazkiak kontserba-industria oparoarentzat.
 - **Abeltzaintza:**
 - Gaztelako lehorreko eta Ebroko haraneko ardi-azienda uztondoetan bazkatzen da. Esnetarako behi-azienda eta txerri-azienda hazi egin dira, etxalde handietan.
 - Dehesak, nekazaritza eta abeltzaintzako ustategiak, arte- eta artelatz-zurez gain, baita ehizaz gain ere. Abeltzaintzak gorakada handia izan du jatorri- eta kalitate-deiturei esker (Jabugo, Teruel...).
 - **Baso-ustiapena:**
 - Zenbait eremutan, hala nola Sorian. Pinudiak, kortxoak...

Azkenik, bukaerako testuarekiko lotura egokia: **(0,7 puntu)**

2B.- Zein sektoretan espezializatzen da gaur egun industria Euskal Autonomia Erkidegoan? Nola banatzen dira sektoreok espazioan? Bukatzeko, erlazionatu zure erantzuna testuarekin. (3 puntu)

Puntuazio osoaren % 10ek honako hau hartuko du kontuan **(0,3 puntu)**:

- Idatziaren koherentzia, kohesioa, zuzentasun gramatikala, lexikoa eta ortografikoa

Eskatutakora egokitzea (azterketako proben balorazioak galderen/zereginen enuntziatura egokitu behar du). Testuinguru desberdinei buruzko erreferentziak ere kontuan hartuko dira: **(2 puntu)**

Honako alderdi hauen tratamendua baloratuko da:

- **Sektoreak:**
Industria oso espezializatua hiru sektoretan: metalurgia eta metalezko produktuen fabrikazioa; erauzketa- eta petrolio-, energia- eta ur-industriak; eta makineria eta ekipo mekanikoa.
Beren lehiakortasuna prezio apalean oinarritzen duten eta herrialde merkeagoen lehia jasaten duten sektoreak, eta maila teknologikoko eta eskari ertaineko ekipamendu-ondasunak.
- **Industria-politika:**
Dibertsifikatu egin nahi du, sektore tradizionaletan berrituz eta etorkizuneko sektore berritzaileetan enpresa berriak sortzen lagunduz.
I+G+B arloko gastuaren eta parte-hartzearen garrantzia, Espainiako batez bestekoa gainditzen duena, eta Zientzia, Teknologia eta Berrikuntzaren Euskal Sarea, non, besteak beste, teknologia-parkeak eta zientzia-parkeak dauden.
Industria eta teknologia-ezarpeneko eremu berriak eta laguntza-planak.
- **Banaketa lurraldean:**
 - Eskualde-mailan, industriaren banaketak triangelu alderantzikatu baten forma hartzen du, hiru hiriburuetan erpinak dituela. Bilboko eta Donostiako nukleoak industria-korridore baten bidez lotzen dira barnealdetik (Ibaizabal eta Deba) eta dentsitate txikiagoko ardatz baten bidez kostaldetik. Eta Gasteiz bietatik bananduta dago, baina Burgos eta Nafarroarako korridoreekin lotuta.
 - Probintzia-mailan, kontrastea daude Bizkaiko eredia, Bilbo Handian polarizatua; Arabakoa, Gasteizen makrozefalia duena; eta Gipuzkoakoa, banaketa orekatuenekoa.

Azkenik, bukaerako testuarekiko lotura egokia: **(0,7 puntu)**

3. ZEREGINA. (3 puntu)

3.- Paisaia naturaleko irudi baten iruzkina egin. (3 puntu)

Puntuazio osoaren % 10ek honako hau hartuko du kontuan **(0,3 puntu)**:

- Iruzkina koherentzia, kohesioa, zuzentasun gramatikala, lexikoa eta ortografikoa

Eskatutakora egokitzea (azterketako proben balorazioak galderen/zereginen enuntziatura egokitu behar du). **(2,7 puntu)**

Kontsultatu epigrafe honetarako dokumentu hau:

<http://hdl.handle.net/10810/37549>

Diapositibak: [30-31-32](#)

Orientabide gisa, honako alderdi hauen tratamendua baloratuko da, epigrafe bakoitzeko puntuazioaren arabera:

1.- **(0,2)** Zer elementuk osatzen dute paisaia? Baten bat nagusitzen da? Ikusten den paisaia zer da, naturala edo antropikoa?

- Paisaia osatzen duten osagaiak bereizten ditu:

Abiotikoa labarrean eta mendi-hegaletan, **biotikoa** mendi-mazeletan eta **antropikoa** mendi-oinean eta haranean. Labarreko eta mendi-mazelako paisaia **naturala**, **antropikoa** gainerakoan.

2.- **(0,3)** Zer erliebe mota da? EAEko zein unitatetan kokatuko zenuke?

Modelatze formarik ikusten duzu?

- Bereizitako erliebearen azterketa egokia egiten du: topografia, litologia, egitura, modelatze forma, kokapena:

Mendi-erliebea da, luzea, **mendilerroa**, malda handikoa. Disimetria ikusten da **isurialdeetan**: ezkerrean edo hegoaldean, **labar** bertikala eta malda handiko **ezponda**; eta eskuinaldeko isurialdea inklinatua. **Toloño mendilerroa**, Cantabria izenez ere ezaguna. Erliebe altxatua eta deformatua orogenesi alpetarrean. Labarra material gogorrekoa, **kareharrizkoa**. Haren oinetan, mendi-mazelako metaketa bat dago, **harritza** bat. Atzealdean, beste erliebe batzuk bereiz daitezke: Ebroko sakonunea eta Iberiar Sistema.

3.- **(0,3)** Zer landaredi mota bereizten da? Naturala edo antropikoa da? Zein dira haren ezaugarriak eta eragileak?

- Egoki bereizten du landaredi mota edo lurzoruen erabilera mota. Eragile nagusiak aipatzen ditu: kokapenaren arabera baldintza klimatikoak:

Mendi-hegaletan, altitueda eta orientazioaren arabera, hosto erorkorreko basoak daude (**pagadiak**), eta lurzoru gutxiago dagoen

lekuetan, berriz, **arte**-orbanak eta **ezpel**-sastrakak. Azken hau ingurune lehorragoen (udan defizita) eta negu hotzen adierazlea da.

4.- (0,2) *Ur-gorputzik ikusten da? Zein?*

- *Hainbat ur-gorputz bereizten ditu:*
Ez da ur-gorputzik ikusten.

5.- (0,3) *Ikusten diren osagaiak eta ezaugarriak kontuan izanda, zer funtzio agertzen da edo dira paisaia horretan?*

- *Paisaia horretan agertzen diren funtzioak egoki bereizten ditu:*
Eremu malkartsuan funtzioa **naturala** da, pago-basoek landa-eremuko funtzioa ere izan dezakete, **basogintza**; mendilerroaren oinean eta haranaren hondoan, berriz, **nekazaritza**-paisaiak ikus daitezke.

6.- (1,4) *Zure ustez paisaia horretan natura-gizartea harremanari dagokion ahalmen edo arazoren bat hautematen da?*

- *Paisaia horretan adierazten den lurraldearekiko ahalmena edo arazoa egoki ikusten eta azaltzen du:*

Paisaiaren ezaugarri topografikoak, kokalekua eta alderdi formalak (koloreak, testurak) direla eta, **ikus-mugarria** da lurraldean. Gainera, altitudeak eta maldak bere izaera naturala mantentzen lagundu dute; beraz, **balio ekologikoa** ere handia du. **Pantaila orografiko** gisa, hodeiak eratzea eta ura prezipitatzea errazten du. Ur hori lurtean iragazten da eta **akuiferoak** elikatzen ditu, zeinak ez baitira **neurritz gain ustiatu** behar. Kontserbatu beharreko paisaiak dira, eta babes-figuraren batek **babestu** behar ditu.

4. ZEREGINA. (2 puntu)

4.- Idatzi testu koherente bat (6 eta 10 lerro artekoa), aurkezten diren 6 kontzeptuetatik 4 gutxienez erlazionatzen dituenak:

Puntuazio osoaren % 10ek honako hau hartuko du kontuan **(0,2 puntu)**:

- Testuaren koherentzia, kohesioa, zuzentasun gramatikala, lexikoa eta ortografikoa

Eskatutakora egokitzea (azterketako proben balorazioak galderen/zereginen enuntziatura egokitu behar du) **(1,8 puntu)**:

- Ulertzen du aukeratutako kontzeptuen esanahia, eta azaltzeko gai da: **(0,6 puntu)**
- Modu egokian erabili dira aukeratutako kontzeptu guztiak geografiaren ikuspuntutik, eta sortutakoa produktu indibidual propioa da: **(0,6 puntu)**
- Behar bezala erlazionatzen ditu erabilitako kontzeptu geografikoak: **(0,6 puntu)**